

Inhoud

Woord vooraf	11
1. Ruben	15
VELE EERSTEN ZULLEN DE LAATSTEN ZIJN (Gen. 49:3-4)	
2. Simeon en Levi	30
GEBROEDERS NAAR HET VLEES, GEBROEDERS IN HET KWAAD (Gen. 49:5-7)	
3. Juda	45
DE STAMVADER VAN CHRISTUS (Gen. 49:8-12)	
4. Zebulon	59
GEROEPEN OM TE LEVEN VAN GODS GAVEN (Gen. 49:13)	
5. Issaschar	74
WERKEN VOOR LOON OF LEVEN UIT GENADE (Gen. 49:14-15)	
6. Dan	88
EEN DUBBELHARTIG MAN IS ONGESTADIG IN AL ZIJN WEGEN (Gen. 49:16-18)	
7. Gad	103
STRIJD DE GOEDE STRIJD DES GELOOFS (Gen. 49:19)	

8. Aser	117
ZEGEN EN VLOEK VAN DE WELVAART (Gen. 49:20)	
9. Naftali	132
VRIJGEMAAKT OM GOD GROOT TE MAKEN (Gen. 49:21)	
10. Jozef	147
VADERS OOGAPPEL (Gen. 49:22-26)	
11. Benjamin	162
EEN TWEEMENS (Gen. 49:27)	
12. Jakobs sterven	173
HET EINDE VAN DIE MAN ZAL VREDE ZIJN (Gen. 49:28-33)	

1 Ruben

VELE EERSTEN ZULLEN DE LAATSTEN ZIJN

'Ruben, gij zijt mijn eerstgeborene, mijn kracht en het begin mijner macht; de voortreffelijkste in hoogheid en de voortreffelijkste in sterkte. Snelle afloop als der wateren, gij zult de voortreffelijkste niet zijn, want gij hebt uws vaders leger beklommen; toen hebt gij het geschonden; hij heeft mijn bed beklommen' (Gen. 49:3-4).

In een sterfkamer

We betreden in Genesis 49 een kamer waar het gepast is om stil te worden. We gaan namelijk een sterfkamer binnen. Daar word je als vanzelf stil. Voor zover de familieleden nog iets kunnen doen voor degene die op het bed ligt, gebeurt dat geruisloos. Voor het overige is men zwijgend aanwezig en is alle aandacht gericht op de stervende. Er wordt nauwlettend gekeken, geluisterd naar de moeizame ademhaling. En vooral als er af en toe nog wat gezegd of gefluisterd wordt. Wat komt er nog uit? Vooral als het gaat over de dingen die er echt toe doen, woorden met betrekking tot 'God en goddelijke zaken', worden de oren gespitst. Waarop loopt dit mensenleven uit als het gaat om het ene nodige? Nee, het hangt gelukkig niet van iemands laatste woorden af. De gang van iemands leven kan op zich al genoeg zeggingskracht gehad hebben. Toch vinden we die dingen, die helemaal aan het eind klinken, kostbaar. Ze blijven vaak ook lang hangen in onze herinnering, vanwege het definitieve karakter ervan.¹

Een geestelijk testament

Ook wanneer wij in Genesis 49 de sterfkamer van vader Jakob betreden, zijn er van die laatste woorden te horen. Van het bewogen leven dat aan dit sterfbed voorafgegaan is, heeft de Bijbelschrijver vanaf Genesis 25 verslag gedaan. Over het grootste deel van dat leven, beschreven in de hoofdstukken 25 tot en met 35, dachten we in een vorig Bijbelstudieboekje na (*Onbezweken Trouw*, De Banier, 2009). Inmiddels is Jakob niet meer in Kanaän, het land waar hij na zijn verblijf in Haran teruggekeerd was. De aangrijpende geschiedenis van zijn zoon Jozef heeft vader Jakob uiteindelijk ook in Egypte doen belanden. Heel de familie trouwens, zeventig zielen in getal.(Ex. 1:5).

Jakobs twaalf zonen omringen nu zijn sterfbed, klaar om te luisteren naar wat hij hun nog mee te geven heeft. Want vader heeft nog een boodschap voor zijn zoons. '*Jakob zegent zijn zonen*', staat in de meeste Bijbels boven dit hoofdstuk, en zo spreken we doorgaans ook over deze geschiedenis: we hebben het over 'de zegeningen van Jakob'. Echter, het zijn niet alleen zegeningen, positieve woorden en wensen die we zullen horen. Met name de oudste drie krijgen een boodschap mee met een uitgesproken duistere klank. We kunnen daarom beter spreken van Jakobs *geestelijke testament*. Dat bevat, net als het Oude en Nieuwe Testament, waarin God ons aanspreekt, een dubbele boodschap. Het spreekt van zonde en genade, van zegen én vloek.

Hoor naar Israël!

Zijn gesprekken in een sterfkamer en de inhoud van een testament niet veel te intiem om er als buitenstaander zomaar kennis van te nemen? Normaal gesproken wel, maar in dit geval ligt het anders. Er is met de woorden van de

stervende aartsvader namelijk iets bijzonders aan de hand. Hij zegt er zelf van: *'Ik zal u verkondigen hetgeen u in de navolgende dagen wedervaren zal'* (vers 1). Jakob heeft, zo leren we hieruit, al dooft allengs het licht in zijn gewone ogen, helder – profetisch! – zicht op de toekomst. En dat is zozeer van belang dat de Heilige Geest het nodig vond dat Jakobs afscheidstoespraak met zoveel woorden in de Bijbel zou worden opgenomen. Alleen dat feit al, geeft mensen van alle tijden reden om goed naar hem te luisteren. Ook voor ons geldt: *'Hoor naar Israël!'*

Daar komt nog bij dat wat Jakob hier zegt, een wat ander karakter heeft dan de zegen die hij indertijd van zijn vader meekreeg (Gen. 27:28-29, Gen. 28:1). Zonder nu in te gaan op de manier waarop Jakob die zegen aanvankelijk zelf naar zich toegehaald had, moet je zeggen dat wat Izak tegen hem en broer Ezau zei, scheiding tussen beiden maakte. Scheiding tussen de ene zoon, die mocht delen in Gods verbondstrouw en de andere zoon, wiens nageslacht buiten de lichtkring van het verbond zou vallen. Met alle onderscheid dat je kunt opmerken tussen wat Jakobs twaalf zonen hier meekrijgen, kun je die scheiding er toch niet in vinden. Deze twaalf mannen zullen in de loop van het Oude Testament de stamvaders worden van de twaalf stammen die Gods volk van de oude bedeling vormen. En als dat zo is, en daarmee in deze twaalf de kerk van het Oude Testament wordt aangesproken, heeft dat ongetwijfeld ook zeggingskracht voor de kerk van het Nieuwe Testament!

De reikwijdte van wat Jakob zegt, moet volgens vers 1 trouwens toch al een hele periode beslaan. Daarom zullen we in deze Bijbelstudies niet alleen letten op de levensgeschiedenissen van die twaalf zoons van Jakob. Het zal ook de moeite lonen om te gaan 'schatgraven' in wat de Schrift ons vertelt

over de lotgevallen van de stammen die uit deze twaalf zijn voortgekomen. Allereerst letten we op de persoon én op de stam van Ruben, Jakobs oudste zoon.

De eerstgeborene

We zien ze inmiddels voor ons, die twaalf zoons, die aan het eind van het boek Genesis zelf ook allemaal hun eigen gezinnen hebben. Ze hebben elk een eigen leven opgebouwd en stuk voor stuk worden ze nu in dit aangrijpende uur bij hun vaders bed geroepen. Wie wordt er als eerste geroepen? Dat kan er uiteraard maar één zijn: Ruben. Reeds in de opsomming die Genesis 35 van Jakobs kinderen geeft, krijgt hij een aparte vermelding. Wordt van de anderen slechts de naam vermeld, van Ruben staat er uitdrukkelijk bij: *'Jakobs eerstgeborene'* (Gen. 35:23). Bij zijn geboorte is Ruben ook op een bijzondere manier door zijn ouders verwelkomd. Het was moeder Lea die hem de naam 'Ruben' gaf (Gen. 29:32) en dat betekent zoveel als: 'Zie, een zoon!'

De opgetogen klank van die woorden brengt in herinnering wat er aan Rubens geboorte voorafgegaan is. Lea voelde zich achtergesteld omdat Jakob meer genegenheid had voor haar zuster Rachel. Nu was zij toch als eerste van Jakobs vrouwen zwanger geworden. Lea 'schonk' haar man een heuse stamhouder! Dus hoopte zij dat dit ook het einde zou betekenen van haar achtergestelde positie. Dat hoor je als het ware doorklinken als ze haar baby in de armen neemt en uitroept: 'Zie, een zoon!'

Een eervolle vermelding

Rubens vader heeft trouwens zelf ook de nodige vreugde beleefd aan het eerste kind dat hem en Lea werd toevertrouwd. We horen daarvan een echo in het begin van vers

3, waar Jakob Ruben aanspreekt als *'mijn eerstgeborene, mijn kracht en het begin mijner macht, de voortreffelijkste in hoogheid en de voortreffelijkste in sterkte.'* Daarbij moet opvallen dat hier woorden gebezigd worden, die elders in het Oude Testament eigenlijk gereserveerd zijn voor het spreken over de HEERE Zelf. Te denken valt aan allerlei psalmen en profetische teksten die Gods hoogheid en sterkte bezingen.

Jakob gebruikt juist die woorden als hij over zijn eerstgeborene spreekt. Dat moet dan wel betekenen dat Ruben iemand met uitstraling is geweest. Een man om tegen op te zien, we zouden vandaag zeggen: een persoonlijkheid! Misschien kun je zelfs wel een verband leggen met de manier waarop de wereld over haar 'groten' spreekt. Sportverslaggevers bezondigen zich nog weleens aan het gebruik van het woord 'godenzonen' als ze het over voetballers of andere sporthelden hebben. In de verte hoor je dat in vers 3 iets dergelijks over Ruben gezegd wordt. Een prachtkerel, iemand die krachtig is geweest, ook in lichamelijk opzicht.²

Als we goed lezen, moet Ruben ook fysiek een sterke man zijn geweest. We zouden zeggen: Wat passend dat juist zo iemand de positie van eerstgeborene inneemt. Dat is immers in die cultuur heel wat geweest. De eerstgeborene krijgt om te beginnen een vooraanstaande plaats boven de rest van zijn broeders, een leidersrol. Vervolgens mag hij, als het moment komt dat de erfenis van vader verdeeld wordt, een deel dat dubbel zo groot is als van de andere zoons. Een glansrijke toekomst is weggelegd voor de eerstgeborene.

Stel het u voor: Ruben weet niet wat zijn vader nog meer gaat zeggen, maar hij hoort alleen nog maar wat hem in het derde vers wordt toegevoegd. Hoewel het er eigenlijk niet de plaats voor is, zou het best kunnen zijn dat Ruben bij het horen van deze woorden heeft staan 'glimmen'. Het

zal je maar gezegd worden: *'De voortreffelijkste in hoogheid en de voortreffelijkste in sterkte.'* Echter, dan blijkt Jakob nog niet klaar te zijn ...

De anticlimax

Wat moet er door Ruben – en door zijn broers! – heen gegaan zijn toen Jakob zijn eerste spreuk vervolgde? *'Snelle afloop als der wateren, gij zult de voortreffelijkste niet zijn ...'* U weet wat een anticlimax is? Hier heb je er één die zijn weerga niet kent. Daarbij wordt trouwens een beeld gebruikt, dat vanzelf spreekt: dat van een waterval. Een rivier, breed stromend, imposant, maar ineens stort alles schuimend in de diepte. *'Gij zult de voortreffelijkste niet zijn.'* Waarom niet? Waarom gaat Ruben dreigend en onomkeerbaar als een waterval de diepte in? De reden daarvoor is in Genesis 35 te vinden. Jakob haalt het trouwens met zoveel woorden aan in vers 4. Het komt omdat je een incestpleger bent, Ruben. Je hebt je immers vergrepen aan een van de vrouwen van je eigen vader: Bilha!

Het is al veertig jaar geleden, maar Jakob is het nooit vergeten. De verontwaardiging klinkt in zijn stem met name door in de laatste zin van vers 4. Stel u de situatie voor. Eerst kijkt Jakob zijn zoon aan. Hij prijst hem maar zegt erbij dat zijn ereplaats verloren zal gaan. Want Ruben heeft zijn vaders huwelijksbed ontheiligd. En vervolgens kijkt Jakob de kring rond en zegt hij het tegen de andere elf nog een keer. En als hij dan in Rubens bijzijn zijn woorden herhaalt, klinkt dat denigrerend. Verachtelijk: *'Hij heeft mijn bed beklommen ...'*

Grote gevolgen

Die grote zonde krijgt dus ook grote gevolgen, zegt Jakob. Rubens positie wankelt niet alleen, hij stort als een waterval

in de diepte. En dat is geen persoonlijk drama, maar iets met een diep geestelijke dimensie. Immers, rond dit sterfbed staat in twaalf personen samengevat het volk van de oude bedeling. De kinderen *Israëls*. Die naam Israël werd in Genesis 35 trouwens nadrukkelijk gebruikt toen Jakob van Rubens schanddaad op de hoogte werd gebracht. Dan zegt de Bijbelschrijver: *'en Israël hoorde het'* (Gen. 35:22).

Vandaag blijkt dat de verhoudingen binnen de kinderen Israëls, het volk van Gods verbond, door Rubens wangedrag definitief anders zijn komen te liggen. De eerstgeboortezegen heeft hij verspeeld. En de twee voorrechten die aan die status verbonden zijn, gaan niet naar één, maar naar twee broers van Ruben. Het dubbele kinsdeel uit de erfenis gaat naar de stam van Jozef. Dat wil zeggen: Jozefs zonen Efraïm en Manasse worden daardoor in het vervolg beiden als een volwaardige stam meegeteld. En dat andere voorrecht van de eerstgeborene, de ereplaats onder de broeders? Daarvoor moeten we in het vervolg van het Oude Testament op de vierde zoon van Lea letten. Het zal in de toekomst Juda's stam zijn, die glorie wint (Ps. 68:13 ber.)!

Een zwakke plek

Wat Ruben betreft, is er dus sprake van een verspeelde zegen. Dramatisch genoeg om nogmaals te vragen hoe het toch allemaal zo heeft kunnen gebeuren. Let in dat verband nog eens op het begin van vers 4. Behalve aan het beeld van de waterval kun je aan nog iets anders denken bij die 'snelle afloop als der wateren.' Het Hebreeuwse woord kan ook vertaald worden met 'opbruisen'. Iets wat opborrelt, als een pan kokend water. Vandaar dat we Jakob hier ook als het ware horen zeggen: 'Ruben, je bent net zo ongestadig en instabiel als opbruisend, opborrelend water.' En dat slaat

blijkbaar niet alleen op zijn karakter, maar ook op het ongebreideld opbruisen van zijn seksuele driften. Iets wat je de keerzijde kunt noemen van die geweldige kracht, die Ruben had, ook lichamelijk. Men zegt weleens: iemands sterke punt is tegelijk ook zijn zwakke punt. Een opmerking die tot zelf-onderzoek en ook tot alertheid aanleiding geeft ...³

Want stel je voor: je bent iemand met de statuur van Ruben. Een mens met aanzien, kracht, talenten en gaven. Op zich een voorrecht. Maar het kan ervoor zorgen dat je het idee krijgt je meer te kunnen permitteren dan een ander. Je ziet het zo vaak gebeuren in het leven van de zogenaamde 'groten' der aarde. Hoevelen hebben we in de media al afgebrand zien worden omdat hun roem hen naar het hoofd steeg, zodat ze zich te buiten gingen?

Natuurlijk, onze naam staat nooit op de voorpagina van de kranten. Maar ook wij lopen het gevaar 'op de loop' te gaan met gaven die God ons schonk, zelfs met geestelijke voorrechten. Terwijl God ons juist zegent om ons eronder te verootmoedigen ... Vandaar dat Paulus tegen de Romeinen kan zeggen: *'Zijt niet hooggevoelende, maar vrees'* (Rom. 11:20). Rubens voorbeeld leert ons dat, als dat ontbreekt, het laag met een mens kan aflopen. En dat is met name in Gods Koninkrijk iets wat dramatische gevolgen krijgt. Vooral bij wie een verantwoordelijke positie innam, zoals een predikant of ouderling. Met name het terrein waarop Rubens zonde lag, blijkt vol gevaren te zijn. De voorbeelden liggen ook in de Schrift voor het oprapen: Juda en Thamar, Simson en Delila, David en Bathseba. Vooraanstaande mensen die alles aankonden, maar zichzelf niet onder controle hadden. Ook Gods kinderen zijn er niet immuun voor. En wie zich dan niet leert vernederen onder de krachtige hand Gods, die zal mettertijd hardhandig vernederd worden ...

Verantwoordelijkheid én verkiezend welbehagen

Zo verliest Ruben, staande bij het sterfbed van zijn vader, zijn erepositie als eerstgeborene. Overigens is hij niet de eerste bij wie je dat in het boek Genesis ziet gebeuren. We kennen immers diverse eerstgeborenen, die hun plaats uiteindelijk aan een jongere broer moesten afstaan? Kaïn, Ismaël, Ezau zijn bekende voorbeelden. Minder bekend, maar ook in Genesis te vinden, is Er, de oudste zoon van Juda. Een man die in de stamboom van de Heere Jezus had kunnen staan. Maar door eigen schuld valt hij erbuiten ... (Gen. 38:7).

Het is doorgaans vanwege een of andere zonde dat het zo gaat. Toch is er ook nog iets anders aan de hand. In alle genoemde gevallen speelt namelijk ook Gods verkiezend welbehagen een rol. We komen er ook in Genesis achter, wat Paulus later de Korinthiërs zal voorhouden: God zoekt niet naar wat groot, begaafd en voortreffelijk is, maar heeft een ongedachte voorkeur voor het dwaze, het zwakke en het onedele (1 Kor. 1:27-28). Een bemoedigende gedachte voor wie moest erkennen het eerstgeboorterecht allang verspeeld te hebben!⁴

Vele eersten ...

Voor Ruben zal het aanhoren van Jakobs woorden een hele klap geweest zijn. Toch, als je erover nadenkt, zijn er in het boek Genesis al wel eerder momenten geweest waarop je merkt dat het met Rubens positie in de familie niet helemaal in de haak is. Denk bijvoorbeeld aan het begin van Jozefs geschiedenissen in Genesis 37. Op het moment dat de broers hem kwaad willen doen, is het in Ruben te prijzen dat hij Jozef probeert te redden door hem in de put te laten werpen in plaats van hem ter plekke te doden. Ruben lijkt gezag te hebben ... Maar als hij na enkele uren terugkeert, is de put

leeg en Jozef als slaaf op weg naar Egypte. Zoveel gezag had Ruben dus ook weer niet.

Vijf hoofdstukken later gebeurt er weer iets wat te denken geeft. Jozef is inmiddels al lang en breed in Egypte. Hij heeft al een keer bezoek gehad van de broers en hij heeft er ook al één in gijzeling laten nemen: Simeon. Dan komt het bevel om ook Benjamin naar Egypte te brengen. Jakob weigert. En het is Ruben die als eerstgeborene de situatie probeert te redden. Om zijn vader te overtuigen, biedt hij het leven van twee van zijn eigen kinderen aan (Gen. 42:37). Dat aanbod slaat Jakob – gelukkig – af. Het is een hoofdstuk later broer Juda die zijn vader wél weet in te winnen: *‘Ik zal borg voor hem zijn’* (Gen. 43:9). Woorden die zo’n diepe strekking krijgen als je ze leest in het verband van heel de Schrift ... En ze vormen een voorspel op Genesis 49. Niet Ruben ... maar: *‘Juda, gij zijt het!’* (Gen. 49:8).

... zullen de laatsten zijn

Wat dus in de loop van de jaren eigenlijk al een beetje gaande was en wat op het sterfbed nog eens een keer wordt uitgesproken, wordt verderop in de Bijbel steeds meer zichtbaar. Straks gaat de stam van Ruben met de andere stammen Egypte uit, op weg naar Kanaän. Aan het begin van de woestijnreis wordt een telling gehouden. Volgens Numeri 1 telt de stam van Ruben ruim 46.000 strijdbare mannen. Dat klinkt veelbelovend, maar er zijn inmiddels al zes van de twaalf stammen die er nog meer hebben. Aan het einde van de woestijnreis is het verschil nog groter. Terwijl verreweg de meeste stammen inmiddels uitgegroeid zijn en nog meer soldaten kunnen leveren, zien we langzaam maar zeker Ruben wegzakken. Zijn stam telt op dat moment 43.000 potentiële strijders.

En wat Ruben in de loop der jaren voor het volk betekend heeft? Immers, van een 'onbeduidende' stam als Benjamin kon toch ook gezegd worden: 'Schoon klein, hij mocht regeren'? (Ps. 68:13 berijmd). Maar van Ruben kennen we geen richter, geen koning en ook geen profeet. Er is nooit een man van betekenis opgestaan uit de stam van Ruben. We kennen wel enkelen van zijn nakomelingen, maar die zijn meer berucht dan beroemd. Van het drietal 'Korach, Dathan en Abiram' kwamen er twee uit de stam van Ruben ...

En op die momenten als ze wél positief in het nieuws hadden kunnen komen, hoort u ook weer niets van de Rubenieten. Zo gaat het bijvoorbeeld in de geschiedenis van Debora in Richteren 5. Na de door God gezegende veldslag tegen het leger van Sisera zingt zij haar lofzang. En terwijl ze daarbij allerlei stammen prijst om hun aandeel in de strijd, klinkt het smalend: *'In Rubens gedeelten waren de inbeeldingen des harten groot. Waarom bleeft gij zitten tussen de stallingen, om te horen het geblaat der kudden?'* En dan nog eens: *'De gedeelten van Ruben hadden grote onderzoeken des harten'* (Richt. 5:15-16). Met andere woorden: wat Ruben betreft is het 'veel geschreeuw en weinig wol' ...

In de loop van het Oude Testament zien we dan ook dat de stam van Ruben steeds meer naar de kantlijn verschuift. Letterlijk en figuurlijk trouwens, want Ruben woont ook nog eens helemaal aan de rand van Israëls gebied, in het Overjordaanse. Het is mede om die reden dat Ruben niet alleen langzamerhand uit beeld verdwijnt, maar op een gegeven moment ook helemaal verdwijnt. De Assyrische macht wordt groot en als een van de eerste stammen moet Ruben aan de overkant van de Jordaan zijn gebied prijsgeven. Straks gaan ze weg, in de ballingschap. Niemand heeft ooit meer iets van die stam gehoord.

De bezoldiging der zonde

Een snelle afloop als der wateren. Zet dat nog eens naast Jakobs eerste woorden over Ruben. Wat een bitter loon ontvangt een mens die zondigt. Daarin ontvangen met name 'Rubens' een waarschuwing. Mensen met voorrechten, gaven en een mooie positie. Mensen die denken zich daarom van alles te kunnen permitteren. Hoogmoed komt voor de val. Zoals het letterlijk al aan het begin van de Schrift terug te vinden is, in de geschiedenis van de zondeval! Vanaf die zwarte bladzijde wordt het ons steeds weer voorgehouden. Pas toch op! Wie zichzelf verhoogt, zal vernederd worden. En vele eersten zullen door eigen schuld de laatsten worden. Want God ziet van ver met gramschap aan, de ijdele waan van trotse zielen (Ps. 138:3 berijmd).

Onverdiende gunst

Is er dan geen enkele hoop voor mensen als Ruben? Ja toch, maar dat is op geen enkele manier vanuit de mens te verklaren. Dat kan alleen een zaak van genade zijn. Iets van die hoop gloort in een Schriftgedeelte dat ergens doet denken aan Genesis 49. In Deuteronomium 33 neemt nog een 'patriarch' afscheid van de kinderen Israëls: Mozes. Ook hij spreekt een geestelijk testament uit. En dan blijkt dat deze man Gods hart heeft voor de stam van Ruben. In het licht van de neergang van Ruben die dan al gaande is, klinkt het ronduit ontroerend: *'Dat Ruben leve, en niet sterve, en dat zijn lieden van getal zijn'* (Deut. 33:6)!

Mooi gezegd, maar is er eigenlijk wel iets van die wens uitgekomen? Ruben gaat toch gaandeweg teloor? Straks vind je er helemaal niets meer van terug ... Dat is toch niet het laatste wat je van Ruben kunt zeggen. Het laatste woord dat de Schrift aan hem wijdt, is namelijk toch hoopgevend.

Daarvoor moeten we ten slotte in het boek Openbaring zijn. In hoofdstuk 7 worden de stammen van Israël nog één keer op een rij gezet. Het is op het moment dat Johannes gaat vertellen wie de 144.000 verzegelden zijn, afkomstig uit de stammen Israëls, de symbolische samenvatting van hen die de zaligheid beërven. Wie worden daar genoemd? Als eerste – natuurlijk – 12.000 uit de stam van Juda. Juda's stam, *'die glorie won.'* Maar wat een wonder: meteen daarna noemt Johannes de stam van Ruben. Ruben, die in de loop van het Oude Testament steeds marginaler wordt, en dat door eigen schuld. Aan het eind van het Nieuwe Testament ontvangt Ruben tóch een plaats onder het volk van God. En ook uit zijn stam zijn daar 12.000 verzegelden. Net zoveel als uit de andere genoemde stammen ... Niet uit verdienste, maar vanwege Gods verkiezend welbehagen. Welbehagen dat enerzijds *'onderscheid maakt waar het van nature niet was.'* Welbehagen dat anderzijds toch ook weer al Gods kinderen hetzelfde deel geeft, omdat het voor ieder pure genade is om erbij te mogen horen.

Vele laatsten zullen de eersten zijn

Als we dat perspectief voor Ruben tekenen, betekent dat natuurlijk niet dat Ruben daarom vrij is om zijn gang te gaan. Het is wel vertroostend voor iemand die moest bekennen: *'Mijn naam is 'Ruben.'* Ik heb een hart dat bruist van de zonde, dat overkookt van wellust. Ik ben geneigd om met alles wat ik heb gekregen de hoogte in te gaan.

Er is toch hoop voor zulken, omdat er een eeuwig welbehagen is. Omdat er een Middelaar is, Die lang vóór Mozes gezegd heeft: *'Vader, dat Ruben leve, en niet sterve.'* Omdat de Eerstgeborene van de Vader Zijn positie in de hemel heeft opgegeven om zondaren zalig te maken.

Hoe ze zalig worden? Doordat Gods Geest ze in de spiegel doet zien en hen leert hoe ze heten en hoe ze zijn. Dan geeft God ze een knak.⁵ 'Ruben' moet gebroken worden. En in de diepte van het schuldbesef vindt een wonder plaats. Daar worden woorden, die eerst bedreigend klonken, ineens hoopgevend. Want de Schrift zegt méér dan alleen: *'Die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden.'* Er wordt bij gezegd: *'En die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden'* (Luk. 14:11). Er staat niet alleen: *'Vele eersten zullen de laatsten zijn.'* Maar ook: *'Vele laatsten zullen de eersten zijn'* (Matth. 19:30). Maria, de moeder des Heeren, zong het weer op haar eigen manier: *'Die stout zijn op hun macht, heeft Hij versmaad, veracht, gestoten van de tronen.'* Snelle afloop als der wateren! *'Maar ... Hij verhoogt en hoedt, het nederig gemoed waarin Zijn Geest wil wonen'* (Lofzang van Maria:5).

Om te lezen:

Genesis 35:22-26 en Deuteronomium 33:1-6

Om te zingen:

Psalm 75:4

Lofzang van Maria:4,5

Psalm 138:3

Gespreksvragen:

1. Heeft u weleens bij een sterfbed gestaan waar geestelijk iets te leren viel? Wat is u bijgebleven? Of heeft u juist lessen mogen trekken uit het leven van een geliefde die de Heere vreesde?
2. In onze tijd wordt grote nadruk gelegd op wat mensen zoal gepresteerd hebben. Ook in de manier waarop men zich op bijvoorbeeld sociale netwerken presenteert, zie je dat terug. Hoe moet je daar als christen in staan?
3. Kent u uw sterke en uw zwakke punten? En is daar ook bij u een verband tussen te leggen?
4. Is Gods verkiezend welbehagen voor u een troost of een struikelblok? Kunt u aangeven hoe dat komt?
5. Kreeg u al een geestelijke 'knak'? Zou u kunnen bedenken op welke manieren God dat kan werken?